

*І. Маніло,
студентка
О. Давиденко,
кандидат пед. наук, доцент,
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя*

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Мова та культура є поняттями, які взаємопов'язані. Жодна людина не зрозуміє культуру, ні свою, ні інших країн, не маючи контакту з її мовою.

Завдяки культурі відбувається передача знань, традицій та, загалом, уявлення світу кожного народу. Звичайно, таке пізнання набувається у процесі життєдіяльності, що і зумовлює актуальність формування іншомовної соціокультурної компетентності, компетенції учнів у процесі навчання іноземної мови.

Сутність визначення компетенції у тлумаченні різними дослідниками подається через поняття «знання», «уміння», «навички», «отриманий досвід» і здібності, які набуто і розвинуто завдяки навчанню.

Сучасна освітня програма з вивчення іноземних мов в загальноосвітніх школах направлена на формування в учнях комунікативної компетентності, а саме на здатність особистості застосовувати при спілкуванні знання мови, необхідної для реалізації такого спілкування [2].

Одним із елементів комунікативної компетентності є соціокультурна компетентність, що в свою чергу включає в себе фонові знання, культурологію, країнознавство, вміння застосувати конкретні знання при спілкуванні з представниками іноземних держав. Для того, щоб відбувалось спілкування людей різних національностей, замало тільки ознайомитись із культурою. Для самого розуміння та усвідомлення їхньої мови та культури слід вивчити фонетичні, лексичні, граматичні, структурні, композиційні засоби, а також навчитись застосовувати їх при мовленнєвих контактах.

Наукова література детально описує зв'язок методики навчання іноземних мов у середніх і вищих навчальних закладах з педагогікою та лінгвістикою. Однак, з цього вбачається, що урахування лінгвістичних та педагогічних аспектів у формуванні соціокультурної компетенції на етапі вивчення мови для професійного вільного спілкування потребує додаткових досліджень. Це зумовлено через євроінтеграційні процеси, глобалізацію ринку праці та гуманітаризацію освіти, які посилюють у свою чергу проблему та потребу у формуванні міжкультурного спілкування учнів середньої загальноосвітньої школи.

То ж, через високий рівень розвитку міжнародних зв'язків у різних сферах суспільного життя та потреби у співпраці з англійськими країнами зумовлюється спрямування сучасної методики навчання англійської мови на

необхідності формування англомовної соціокультурної компетентності як обов'язкової та невід'ємної складової процесу навчання.

Навчальна діяльність учнів старших класів організується таким чином, щоб вони виконували вмотивовані дії з мовленнєвим матеріалом для вирішення комунікативних завдань, спрямованих на досягнення цілей та намірів спілкування. Нова мета навчання іноземної мови – використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу – загострює особливу увагу до соціокультурного складника іншомовної комунікативної компетенції. Оволодіння соціокультурною компетенцією, як відомо, передбачає засвоєння необхідного мінімуму соціокультурних знань, а також системи навичок та вмінь узгоджувати свою поведінку у відповідності до цих знань та вмінь.

З метою пошуків та ефективності процесу навчання в сьогоденні та для забезпечення формування соціокультурної компетентності слід застосовувати мультимедійні засоби навчання, що дозволять вчителям ефективніше формувати та передавати англомовну соціокультурну компетентність. Таким чином створюються якісніші умови освітнього процесу.

На сьогодні, мультимедійні засоби стали одним із різновидів сучасних засобів навчання в усьому світі, завдяки яким передається більш якісно та повно текст, зображення, звук, комп'ютерні програми, документи та інше. Судячи з цього, мультимедійні засоби навчання для учнів старших класів є комплексом засобів, що складаються з апаратних і програмних складових, які дозволять вчителям ефективніше формувати англомовну соціокультурну компетентність в учнях старших класів через «спілкування» з комп'ютером, використовуючи графічні зображення, звук, анімації, відео та інше [3]. За таких умов, на кінець 11-го класу учні загальноосвітнього навчального закладу, які вивчають першу іноземну мову, досягнуть рівня B1, учні спеціалізованої школи з поглибленим вивченням іноземної мови – рівня B2. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання.

З викладеного можна зробити висновок, що сучасна методологія поряд із мовною (лінгвістичною), мовленнєвою складовою велику увагу приділяє формуванню соціокультурної компетенції, без володіння якою, навіть за наявності високого рівня мовної й мовленнєвої компетенцій, повноцінне спілкування з носіями мови неможливе. Я вважаю, що саме соціокультурна компетентність іноземної мови створює найкращі умови для вивчення іноземної мови, а саме: здійснювати вільне спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів, читати їх та розуміти; здійснювати вільне спілкування у письмовій формі; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; обирати й застосовувати доцільні

комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. А. М. Гуржій, Р. С. Гуревич, Л. Л. Коношевський, О. Л. Коношевський; за ред. академіка НАПН України Гуржія А. М. / Мультимедійні технології та засоби навчання : навчальний посібник// Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. – 556 с.
2. Навчальні програми Міністерства освіти і науки України
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
3. Бурмистрова, Е. Д. Виды мультимедийных средств при обучении иностранному языку / Е. Д. Бурмистрова. – Казань : Молодой ученый, 2021.